

Poduzetničke vještine u osnovnoj školi - predmetna nastava

Primjer dobre prakse

Daliborka Pavić, Osnovna škola Prečko, Zagreb, Tel:091/3883048, E-mail:daliborka.pavic@skole.hr
Davorin Novosel, Osnovna škola Prečko, Zagreb
Tel: 091/4656776, E-mail: davorin.novosel@skole.hr

Sažetak

Kako je poduzetništvo jedna od bitnih kompetencija u životu svake osobe, važno je usvojiti je što prije. U sklopu naših radionica radili smo na senzibilizaciji poduzetništva i učenju osnovnih pojmova. U višim smo razredima u sklopu dviju radionica (u dvije grupe 5. i 6. razred te 7. i 8. razred) ostvarili taj cilj. Prva je grupa u okviru tehničke kulture izrađivala stalak u obliku kocke, a druga je izrađivala pomagalo za fiziku - kaleidoskop. Praktičan rad izuzetno je pogodan jer uz razvoj motoričkih vještina potiče i razvoj kognitivnih sposobnosti, a u ekonomskom smislu je očit pokazatelj stvaranja nove vrijednosti kroz proizvodnju koja je temelj ekonomskog prosperiteta. Pokazalo se, nažalost, da učenici imaju dosta problema upravo po pitanju motoričkih vještina.

Naše se radionice odvijaju u kontinuitetu tako da naučene pojmove u razrednoj nastavi utvrdimo te uvedemo i nove vezane uz izračune troškova i PDV-a, sirovine, gubitke, rizik, profit. Po završetku proizvodnje učenici su isplanirali i kako utrošiti zarađena sredstva. Učenici su pripremili javnu prezentaciju obavljene radionice za ostale učenike škole, pokazali su što su radili, proizveli i naučili to prijepodne te tako razvijali i svoje komunikacijske kompetencije. Ove radionice ujedno služe i kao dio profesionalne orijentacije za učenike osmih razreda.

Ključne riječi: *poduzetnička kompetencija učenika, poduzetnost, predmetni nastavnici, praktičan rad, tehnička kultura.*

1. Uvod

Znanje je temelj modernog društva i ključni čimbenik ekonomskog razvoja. Procesi globalizacije, tehnološki i ekonomski napredak, dinamično tržište rada zahtijevaju cjeloživotno učenje, odnosno, neprekidno unapređivanje znanja, vještina i sposobnosti na osobnoj, društvenoj i poslovnoj razini.

Osnovni preduvjet za cjeloživotno učenje jest posjedovanje ključnih kompetencija. Ključne kompetencije središnji su koncept u europskoj obrazovnoj politici. Europska unija razvila je okvir od osam ključnih kompetencija.

Poduzetništvo je jedno od ključnih kompetencija u životu svake osobe i potrebno ga je razvijati od najranije dobi. Poduzetništvo je poveznica između usvajanja znanja, vještina i stavova te njihove praktične primjene. Učenje započinje u roditeljskom domu. Okruženje djeteta i njegova

osobnost bitno utječu na usvajanje znanja. Za razliku od roditeljskog doma, formalno se obrazovanje odvija u organiziranim uvjetima. Metode i načini poučavanja imaju veliku ulogu u oblikovanju i razvijanju ključnih kompetencija. Želimo li da naši učenici usvoje poduzetništvo, moramo sustavno odabirati metode i načine poučavanja, jasno definirati ciljeve na svakoj obrazovnoj razini. U osnovnoj školi susrećemo učenike različitih sposobnosti, interesa i socio-ekonomskog statusa. Usvajanjem osnovnih znanja o poduzetništvu u osnovnoj školi, raste kompetencijska razina cjelokupnog društva.

2. Radionice - Proizvodnja kaleidoskopa, Proizvodnja magične kocke

Radionica Proizvodnja magične kocke izvedena je u petim i šestim razredima. Radionica *Proizvodnja kaleidoskopa* izvedena je u sedmim i osmim razredima. Cilj radionica je bio proizvesti uporabni predmet – magičnu kocku i kaleidoskop i upoznati osnovne ekonomske pojmove: poduzetništvo, sirovine, proizvodnja, timski rad, sektori proizvodnje, gubitak sirovina, nova vrijednost, tržište, logo, slogan, troškovi, dobit, raspodjela prihoda, PDV.

Radionica kao međupredmetni sadržaj povezuje u jednu cjelinu područja fizike, matematike, povijesti, hrvatskog jezika, tehničke kulture i likovne kulture. U uvodu radionica vođen je razgovor o poduzetništvu i iskustvima učenika vezanim uz poduzetništvo. Radionice su izvedene u obliku timskog rada. Učenici su podijeljeni u tri tima, tj. sektora proizvodnje. Svaki je tim dobio svoj radni nalog. Naglašena je važnost timskog rada i ovisnost cijele proizvodnje o svakoj pojedinoj fazi. Osim fleksibilnosti rada u timu do izražaja je došla i kreativnost učenika. Učenici su tijekom rada uočili da postoji gubitak sirovina i da treba obratiti pažnju na racionalno korištenje sirovina. Jedan od timova izradio je reklamu za proizvod.

Tijekom rada učenici koji nisu sudjelovali u radionici su, zajedno sa svojim učiteljima, obilazili radionicu. Učenici koji su sudjelovali u radu objašnjavali su koji je cilj radionice i ulogu svog sektora u procesu proizvodnje.

Vještine koje su učenici usvajali tijekom radionice jesu: sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti, vještine organiziranja, analiziranja, komuniciranja, izvještavanja, vještine javnog govorenja, ocjenjivanja vlastitog rada i rada drugih, sposobnost rada u timu i fleksibilnosti u sklopu tima. U završnom dijelu radionice svaki je tim prezentirao svoj rad i naveo poduzetničke pojmove koje su usvojili. Zajedno smo odredili cijenu proizvoda. Nakon završene radionice s učenicima je uvježbavano prezentiranje cijele radionice. Svoj proizvod i naučene poduzetničke pojmove učenici su prezentirali pred ostalim učenicima iz škole, roditeljima, učiteljima, predstavnicima lokalne zajednice i medijima.

3. Osvrt na radionice

U razgovoru s nastavnicima ustanovilo se da većina nastavnika u svojem radu koristi grupni rad. Učenici su pokazali visoku motiviranost za takav rad te su pokazali kreativnosti i fleksibilnost koja je neophodna za rad u timu. Uočene su teškoće pri prezentiranju vlastitog rada i strah od javnog nastupa. Rad u timu pomaže učenicima koji ponekad nisu spremni osobno preuzimati rizik pri rješavanju različitih zadataka zbog straha od neuspjeha.

Radionički oblik rada također pomaže u razvoju motorike pri praktičnom radu. Praktičan rad je izuzetno pogodan jer uz razvoj motoričkih vještina potiče i razvoj kognitivnih sposobnosti, a u ekonomskom smislu je očit pokazatelj stvaranja nove vrijednosti kroz proizvodnju koja je temelj

ekonomskog prosperiteta. Pokazalo se, nažalost, da kod učenika ima dosta problema upravo kod motoričkih vještina. Razloge možemo potražiti u smanjenju broja sati tehničkog odgoja, ali i likovnog odgoja zbog čega je uvođenje poduzetništva od izuzetne važnosti, posebice u osnovno obrazovanje. Učenici su oduševljeni ovakvim oblikom rada, spremni su na nove oblike rada, nove ideje.

Sve su radionice započinjale uvodnim razgovorom o poduzetništvu. Većina učenika je poznavala osnovne ekonomske pojmove, ali nikad nije sreća poduzetnika niti bila u nekom poduzeću. Većina učenika ima iskrivljen stav o tome kako je poduzetnik osoba koja isključivo na brzi i lak način zarađuje novac. Nisu upoznati s pojmovima preuzimanja rizika. Bitno je razvijati svijest o društveno odgovornom poduzetništvu i činjenicu da *poduzetništvo nije samo znanje o pokretanju vlastitog posla, već kompetencija koja osobi omogućuje da uspješno vodi vlastiti život.*

4. Zaključak

Učitelji i nastavnici jedan su od ključnih faktora učinkovitosti poučavanja i učenja u školama, tj. učinkovitosti sustava u cjelini.

Većina je učitelja izjavila da se ne osjećaju dovoljno osposobljeni za poučavanje poduzetništva. Cilj radionica je upravo i bio da učitelji uvide da već u svojim predmetima koriste metode koje potiču razvoj ključnih kompetencija i znanja. Sada ih treba samo objediniti i kvalitetno osmisliti međupredmetne sadržaje. Nužna je dodatna pomoć učiteljima u provedbi.

Potrebno je razvijati svijest o društveno odgovornom poduzetništvu, poticati razvoj poduzetničkih osobina ličnosti kod učenika, tj. kreativnost, samopouzdanost, prilagodbu promjenama, inovativnost, spremnost za preuzimanje razumnih rizika te omogućiti učenicima prepoznavanje i razumijevanje vlastitih talenata, sposobnosti i sklonosti.

Abstract

As entrepreneurship is one of the essential things in the life of every person, it is important to adopt it as soon as possible. Through our workshops, we worked on the sensibilisation of entrepreneurship and on the learning of basic concepts.

In the upper grades through two workshops in two groups of Fifth and Sixth grade as well as in the Seventh and Eighth grade, we have achieved our goal. For Technical Education, the first group was making a banister in the form of a cube, and the second was making an apparatus for a kaleidoscope for Physics. The practical part is extremely convenient for the development of motor skills and encourages the development of cognitive skills in economic terms. That is a clear indication of creating new values through production, which are the foundations of economic prosperity. Unfortunately it turned out that a lot of students have problems in motor skills.

Our workshops are being held continuously so that the concepts learned in class teaching are affirmed and that we introduce new ones regarding the costs and VAT, raw materials, losses, risk, profit.

At the end of production, students have also learned how to spend the funds earned. The students had prepared a public presentation of the workshops they conducted for students of other schools about what they have worked, what they produced and learned that morning, and so they developed their communicative scope.

These workshops are also used as part of a professional orientation for eighth grade students.

Keywords: students' entrepreneurial competencies, enterprise, subject teachers, practical work, technical culture.

Literatura

1. Vlada Republike Hrvatske (2010). Strategija učenja za poduzetništvo 2010. - 2014.
2. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH (2010). Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi